

ענינה במסו זקו

תושבי תל-אביב הסתכלו בתמהון עצוב בפניו של האדם בעל החולצה הנקיה, הע- ניבה הצבעונית והמכנסים המגוהצים כראוי. אין ספק - זהו המשיח. היתה למכונות הפאר של הפקידים ולרשימות השליחים ב- עתון נוסף עוד את של התקופה החדשה: המשיח גילח את זקנו, הסיר את גלימתו והתאים את עצמו למציאותה של המדינה

המשיח - ציון נמני. "בן-גוריון וביגין מספיקים..."

שצודה הראשון היה גלח את זקני הפלמ"ח. "לבשתי את גלימתי כל זמן שהעם היה זקוק למשיח", אומר ציון נמני. "המשיח" (בן 40, יליד בנג'וני, 9 שנים בארץ). "עכשיו אומרים האנשים שבן-גוריון וביגין מספיקים להם".

אולם בסתר ליבו יודע המשיח שוהי שגיאה גוראה. "פעם הוליד ישראל את ישו וכל העולם השתחוה לו. עכשיו זקוק עמישראל לישו חדש, כדי שהעיר-לם שתחוה לו שנית". אלא שהעם אינו מבין שפתרון בעיותיו הכלכליות והפז- ליטיות הוא כה פשוט, ולכן אין הוא מפרנס את המשיח כראוי.

מדוע אינו עובד? משיח אינו עובד. אמנם, פטרס המנוח היה דיין, אולם פט- רוס היה רק מבשר ולא משיח אמתי. לעומת זאת לא עבד אליהו הנביא, אלא התפרנס מן העורבים. "העורבים שלו הם התימנים" אומר המשיח החדש, המתגורר בכרם-התימנים בחדר קטן העולה לו בלירה אחת לחודש. יש לו אשה בירר- שליח, אולם חיי נשואין אינם מתאימים ליעודו.

על אף הופעתו האלגנטית כמעט (את החליפה תפר, לדבריו, בעצמו) שרוי ה- משיח במצב של דכאון עמוק. מאז נתברר לו שעם ישראל השתנה עם ה- קמת המדינה ושוב אינו ראוי עוד למשיח. ייתכן שהיה מסתלק מיעודו. אולם "איני יכול להדול מלהיות משיח. אני נולדתי משיח".

אשה אחת בכתה

יום ראשון היה יום נצחון כביר לסק- רנות. 50 אלף איש עמדו בתורים איני סופיים להסעה לאיצטד עוד לפני שהשמים התבהרו וחלפו העננים. הם עמדו תחילה בגשם, ואחרי כן בשמש והצטופפו במ- כוניות הדחוסות כדי לספק את סקרנותם על שאלה מס. 1 של המדינה: צה.ל.

לפי תחויות העתונות היומית צריך היה הצבא לנועל את המכביה השלישית ב-מיפגן רבי-רושם, ואכן לא אוכזב הקהל. כבר ברנע הראשון אחרי הפתיחה עמד הקהל על רגליו, פשוטו כמשמעו, כאשר הונף הדגל הלאומי. במחצית הדרך לראש התורן נתקל הדגל בקשר. החצוצרות סיימו את התרועה אך הדגל לא יכול להעלות את הדגל הלאה. המתופפים המ- שיכו לתופף והמתח בין הקהל עלה. עד אשר סולק פתאום המכשול, והדגל עלה. הקהל נשם לרוחה והתיישב לחזות ב-מיפגן רב הרושם שהובטח לו.

ההופעה הראשונה - תרגילי סדר חמושים - עוררה מחאות כפיים סוערות, וכן ההתעמלות בקורות. אחרי זה הו- פיעו בנות ח"ן במכנסים צקרים, והראו תרגילים לפיתוח אופי תוקפני. עם סיום תרגיליהן, הופיעו המטוסים מעל לראשי הקהל ואייאפשר היה לדעת אם תשואות הקהל היו מכונות לח"ן או לחיל האוויר. אולם בצאתן את המגרש עברו החיילות ליד אנף האיצטד שהוקצה לחיילים, וה"כייפק" שפלח את האויר לא השתמע לשתי פנים. החיילים ללא ספק העריצו את החיילות - לא את האוירונים.

כאשר קפץ צוות הצנחנים הראשון עצר הקהל את נשימתו, אך הצוות השני סיפק את הגימה ההומוריסטית, והמתיר חות פגה. אחד הצנחנים התישב על מצנ- חו של חברו הפרוס מתחתיו. "משכב משיח" העירה גברת מפורסמת. "ובלי נקודות..." השיבה שכנתה.

מאז השתררה רוח ההומוריסטית קללה באיצטד. הדבר השפיע כנראה גם על המפגינים. כאשר הפיל חייל את "אויבו" בקרב ג'ודו, היה עליו, לפי פקודת המד- ריך המנצח על התרגיל, למחוץ את פני יריבו בדריכה אכזרית. אך במקום דריכה אחת, המשיך הוא לדרוך עד אשר היה ראשו של היריב נמחץ לחלוטין, לולא היה זה תרגיל.

ואו בא המחזה הגדול, תוצרת ובימיו צבא הגנה לישראל. מחזה ריאליסטי מאוד שבו עברו יחידות חיילים חמושים מכ- שולים פזורים על המסלול. תוך הדי נפץ ותמרות אבק הנישאות באויר ונביחת מכונות היריה. גם ריח אפקה-שריפה לא נעדר. הקהל, שנתבקש ע"י הקריין לשי- מור על קור רוחו, ישב מרות, ואילו הערצת הנספחים הצבאיים הזרים היתה גלויה. בפינה ישיבה לה אשה בגיל הע- מידה ומעיניה זלגו דמעות למראה ה"צה-ל" בקרב.

דלי של מייקרה

"אינני מבין - האם האיש הזה הוא ראש הממשלה או ראש האופוזיציה?" שאל עתונאי זה, כשקיבל לידיו את תרגומו של נאום בן-גוריון. אולם היתה בתמיהתו גם גימה של הערצה. לא כל אדם מסוגל לה- אשים במלים חותכות את הממשלה שהוא אחראי למעשה - ולדרוש באותה נשימה אמון בלתי-מוגבל בה מצד האזרחים.

היה זה תכסיס מקורי, שיכול לפתוח דף חדש ביחסים בין הממשלה והקהל. ראש הממשלה עצמו קבע את הקו: לחולל שינוי הפגנתי בממשלה, לפטר את עשרות הפ- קידים האחראיים לפשעים ולליקויים שראש הממשלה הצביע עליהם, לשכנע את הקהל שהכל השתנה, לעורר אותו לשתיון פעו- לה עם הלוחמים בשוק השחור.

אלא שגם ראש הממשלה זקוק למנגנון. והמנגנון הרס תוך יומיים את כל אשר אפי- שר היה להרוס:

בהודעה רשמית נמסר שהוחלט להעביר לראש הממשלה את כל הסמכויות שהיו בידי הנציב העליון הבריטי לפי חוקי החי- רום. אפילו גאון לא היה מסוגל למצוא ניי- טוח יעיל יותר כדי לשפוך דלי מייקרה על התלהבות נאמניה-חוק.

"קול ישראל" הפסיק באמצע את שידור החדשות כדי להתפלמס בצורה גסה ובלתי- הוגנת ביותר עם עתוני האופוזיציה ("חי- רות", "הבוקר") ברמזו בגלוי שהם תומי- כים בשוק השחור.

ברשימת הענשים "לדוגמא" התבלט הב- דל תהומי בין ספרים "פרטיים" (18 חו- דש מאסר) וספרים "קיבוציים" (שבועיים מאסר) - כאילו רצתה הממשלה לתמוך ב"חירות", שפתח במערכה רבתי להוכיח שכל הפעולה אינה אלא צעד נוסף לחיסול "היומה החפשית".

ומעל לכל: הסתבר שבין האחראים המי- בע צע נמצאים גם אותם האנשים אשר, לדברי ראש הממשלה אחראים להתהדת השוק השחור.

תריסר בצים וחבל. שבוע אחרי התחלת המיבצע חזר הקהל לעמדתו הצי- נית הקודמת. שוב צצו הבדיחות על חשבונו של דב יוסף (דוגמה אחרונה: הגב' יוסף מעירה את בעלה בלילה ומספרת לו שחל- מה כי יתלו אותו בעוד שנה. הוא משיב: אל דאגה, בעוד שנה לא יהיה עוד חבל ב- ארץ.) פושעי השוק השחור שוב נראו ל- רבים כאנשים פקחים, "היודעים להסתדר" (בדיחה אחרונה: פקח חרוץ ערך חיפוש של שעתים במונית ולא מצא דבר. בגמר החיפוש אומר לו הנהג: עבדת כל כך קשה, קח לך תריסר ביצים כמתנה).

מסע-התעמולה הגדול, שפתח בו ראש הממשלה, נכשל במקומו באה מלחמה פסי- כולוגית של מטה-המיבצע נגד פושעי ה- שוק השחור ותומכיהם (בלי ספק רוב ה- אוקלוסידי). הפחדה באה במקום השיכנוע. לדעת מומחים, הנוכרים עוד כיצד לא יכלה הממשלה הסובייטית להשתלט על השוק ה- שחור בעזרת עונש-המוות, נטלה הממשלה מידי מבצעי-החוק את סיכוי ההצלחה.

אזו הסנהדרין...

"המשפט לדוגמא" הראשון, שנערך בתל-אביב בפני בית דין לספסרות, ואשר הביא שנה וחצי מאסר לסוחר-התעשין מרדכי וויסלבסקי, היה בעין בבואה ל- השקפות המגודות המתנקשות בציבור.

"הנאשם איננו היחידי במדינה זו הנאי- בקת קשה על קיומה, אשר בגלל רדיפת הבצע הוריד סחורה למחתרת", אמר ה- קטיגור. "פעולת הממשלה מסרתה לרוקן את המחסנים הנסתרים כדי להביא את הסחורה לשוק החפשי לטובת כל הצד- ננים ולא רק לטובתם של אלה, היכולים ורוצים לקנות בשוק השחור".

לעומת זאת טען הסניגור, מר מקס פודהורצר: "המשפט היה מתקיים באור- רה איומה, בלחץ פוליטי של המלחמה הנוכחית... אנחנו מטפלים כאן בסימפי-

טומים של המחלה ולא במחלה עצמה... הנאשם הוא קרבן, כפרה לכל השוק ה- שחור במדינה... כולם מעורבים בשוק השחור, כולם מדברים על כך בגלוי, אפי- לו שרים וחברי הכנסת..."

דמעות ואנחות. הנאשם, אדם כבן 35, נשוי ואב לתינוק, מן המתנדבים הראשונים לצבא, ישב באולם חבוש כפה לראשו וידיו מכסות את פניו. בטרם

מכס נעילת ה-מכביה- הדגל טרב לעלות...

הוקרא כתב ההאשמה ישב לידו אביו, אך מיד אחר כך בוטלה התיביעה נגד האחד, והבן נשאר בודד על ספסל הנאי- שמים. הוא נראה שקט ורק כאשר סני- גורו ביקש רחמים מבית הדין באמרו כי הנאשם הוא אב לתינוק, נראו דמעות בעיניו ונשמעו אנחות בין הנוכחים באור- לם.

מה עשה מרדכי וויסלבסקי? ב-14 בספטמבר (משמע זמן מסויים לפני הכ- רות המלחמה נגד השוק השחור) באו לביתו פקחים מטעם משרד האספקה ושי- אליהו אם יש ברשותו כד. האיש השיב בשלילה. נערך חיפוש וזמחת למטה, בארגו, נמצאו 150 מטר בד צמר, אשר ממנו אפשר לייצר 50 שמלות. הבד היה חתום בחותמת "לכל", משמע, עבר כבר פעם את הבקורת הממשלתית. אולם זה היה באותה "תקופת הזהב" כאשר הממשלה דאגה רק לפיקוח על המחירים ולא עלה על דעתה להנהיג קיצוב בהל- כשה. אלא שעם מתן הצו לרישום המי- לאי לא הודיע וויסלבסקי על הסחורה הזו, והטמין אותה בביתו אשר בחיוב מרכז בעלי מלאכה 42. משום כך הואשם האיש, בשעה שנתגלתה שם הסחורה הזאת, ב- שלוש עבירות: העלמת סחורה, מסירת הודעה כוזבת לפקחים ואי מתן הודעה למפקח על המלאי בשעה שפורסם הצו.

אסמכתא: האודיטימום. אחרי שהוקרא כתב האשמה הודה וויסלבסקי בכל 3 ההאשמות. אולם הוא "הסתמר" על הודעתו של ראש הממשלה, שפורשה משום מה על ידי הכל כאולטימטום לסוחרים. ראש הממשלה אמר כי עד יום ו' בשבוע שעבר יוכלו הסוחרים להחזיר את הסחורות לחנויותיהם. "אילו נאם ראש הממשלה ב-13 בספטמבר", טען הסניגור "היה ה- נאשם בודאי מחזיר את הסחורה למחסן". יוצא כי לרוע מזלו נערך החיפוש אצל הנאשם כמה שבועות לפני שהוכרזה ה- מלחמה על השוק השחור והאוישים שלא נתפסו עד כה נהגים יותר מסלחנות של הרשות המוסמכת... ואמנם בית המש- פט קיבל את הטענה וזן את וויסלבסקי "רק" ל-18 חודש...

נאומו הארוך והמסוגנן יפה של היו- עץ המשפטי, ד"ר הרמן כהן, היה כשלעצ- מו מלאכת מחשבת ההולמת משפט לדוג- מא בימים אלה, כאשר על קירות ולר- חות המודעות בולטת לעין הכתובת "מלחמה". מלבד זאת הכלי הנאום כמה גילויים מענינים. מסתבר, כי במשך הש- נתיים (גם עד כה נלחמו בספרים) הוב- או לדין אלפים רבים של עבריינים, אולם רק 80 מהם נשלחו לתקופות מאסר שר-

בית המשפט לספסרות: השופט ים שרייבר, אבינו ופרנק, יש להטיל מורא...